

کتاب‌شناسی سواد اطلاعاتی

● مریم صابری^۱

کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران

● امیرحسین عبدالمجید^۲

کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی سازمان انرژی اتمی

مقدمه

سواد اطلاعاتی در دنیای کنونی که عصر تحولات شتابناک فناورانه و تکثر منابع اطلاعاتی است، اهمیت بسیاری دارد. امروزه افراد با گزینه‌های اطلاعاتی متنوع و متعددی مواجه هستند. این اطلاعات در جاهای مختلف از جمله کتابخانه، سازمان‌ها، رسانه‌ها و اینترنت قابل دسترسی و هر روز نیز بیش از پیش اطلاعات فیلترنشده به سوی افراد سرازیر می‌شود. کسب مهارت‌های سواد اطلاعاتی به افراد کمک می‌کند تا دریابند چه زمانی به اطلاعات نیاز دارند و توانایی مکان‌یابی، ارزیابی، و به‌کارگیری مؤثر اطلاعات موردنیاز را داشته باشند. درحقیقت سواد اطلاعاتی مبنای یادگیری مادام‌العمر است (قاسمی، ۱۳۸۵).

با توجه به اهمیت روزافزون سواد اطلاعاتی، در این کتاب‌شناسی متون فارسی که موضوع آنها سواد اطلاعاتی بوده است، معرفی شده‌اند تا دسترسی راحت‌تر پژوهشگران علاقه‌مند به این حوزه به منابع اطلاعاتی مرتبط فراهم شود. منابع تهیه این کتاب‌شناسی، جستجو در پایگاه‌های کتاب‌شناختی، موتورهای جست‌وجو، سایت‌های مجلات کتابداری، و استفاده از کتاب‌شناسی‌ها و نمایه‌نامه‌های چاپی بوده است. این کتاب‌شناسی از نظر زمانی به دوره‌ی زمانی خاصی مربوط نیست و سعی شده تمام منابعی که در حوزه سواد اطلاعاتی به زبان فارسی نوشته شده است، گردآوری گردد. در مجموع در این کتاب‌شناسی ۱۰۰ اثر معرفی شده است که ۴ عنوان کتاب، ۵۰ عنوان مقاله علمی منتشرشده در نشریات، ۳۸ عنوان مقاله همایش‌ها و کنفرانس‌ها و ۷ عنوان پایان‌نامه است. تنظیم منابع گردآوری‌شده نیز برحسب تاریخ انتشار (از جدید به قدیم) است. بدون شک این کتاب‌شناسی جامع و کامل نیست، اما سعی شده تا تمام منابع مرتبط با موضوع سواد اطلاعاتی جمع‌آوری شود. امید است که این کتاب‌شناسی برای پژوهشگران مفید باشد.

کسب مهارت‌های سواد
اطلاعاتی به افراد کمک
می‌کند تا دریابند چه
زمانی به اطلاعات نیاز
دارند و توانایی مکان‌یابی،
ارزیابی، و به کارگیری مؤثر
اطلاعات موردنیاز را داشته
باشند

کتاب‌ها

۱. پریخ، مه‌ری (۱۳۸۶). آموزش سواد اطلاعاتی: مفاهیم، روش‌ها و برنامه‌ها، تهران: کتابدار، ۱۳۰ ص.
۲. تب‌ح‌ر در فناوری اطلاعات (۱۳۸۴). تدوین کمیته سواد فناوری اطلاعاتی شورای ملی پژوهش ایالات متحده، ترجمه: علی حسین قاسمی، تهران: چاپار، ۱۳۵ ص.
۳. نظری، مریم (۱۳۸۴). سواد اطلاعاتی. تهران: مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران، ۱۱۷ ص.
۴. مجموعه مقالات همایش آموزش استفاده‌کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها، مراکز اطلاع‌رسانی و موزه‌ها (۱۳۸۳). مشهد ۱ و ۲ خرداد، به کوشش رحمت‌الله فتاحی؛ با همکاری محمدحسین دیانی... [و دیگران]، مشهد: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، ۵۱۵ ص.

مقالات علمی

۱. حیدری همت‌آبادی و دیگران (۱۳۸۶). «نظام برنامه‌ریزی درسی متناسب با توسعه سواد اطلاعاتی»، فصلنامه مطالعات برنامه درسی، س ۱، ش ۴، ص ۲۹-۴۸.
۲. ابادزی، زهرا و رویا پورنقی (۱۳۸۶). «بررسی تطبیقی میزان سواد اطلاعاتی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی»، مجله الکترونیکی کتابدار، س ۶، ش ۲، قابل دسترس در: <http://www.ketabdar.org/magazine/detailar-ticle.asp?number=112>. {تاریخ دسترسی: ۷ اسفند ۱۳۸۶}.
۳. ابادزی، زهرا (۱۳۸۶). «سواد اطلاعاتی و بررسی آن در کشورهای مختلف»، فصلنامه میراث شهاب، س ۱۳، ش ۱ و ۲، ص ۱۹-۳۴.
۴. منتظر، غلامعلی و دیگران (۱۳۸۶). «طراحی مدل توسعه سواد اطلاعاتی در ایران»، فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی، س ۱۳، ش ۲، ص ۱۰۹-۱۳۰.
۵. ریدر، هانلور بی. (۱۳۸۵). «سواد اطلاعاتی در محیط مرجع: آمادگی برای آینده»، ترجمه: کبری سام‌آرام، ماهنامه اطلاع، ش ۹۰، ص ۱۸-۱۹.
۶. دوپل، کریستینا اس. (۱۳۸۵). «سواد اطلاعاتی در جامعه اطلاعاتی»، ترجمه: فریده خوش‌تراش پسندیده، فصلنامه کتاب، س ۱۷، ش ۱، ص ۲۷۷-۲۸۲.
۷. هیومز، باربارا (۱۳۸۵). «فهم سواد اطلاعاتی»، ترجمه: فرض‌الله عزیزی، نما: مجله الکترونیکی پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران س ۵، ش ۴، قابل دسترس در: http://www.irandoc.ac.ir/data/e_zj/vol5/azizi.htm (۱۳ اسفند ۱۳۸۶).
۸. بروس، کریستین س. (۱۳۸۵). «تجربیات سواد اطلاعاتی در محیط کار»، ترجمه: حسن صیامیان و دیگران، نما: مجله الکترونیکی پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران س ۵، ش ۳، قابل دسترس در: http://www.irandoc.ac.ir/data/e_zj/vol5/sia-mian_abs.htm (۱۳ اسفند ۱۳۸۶).

این کتاب‌شناسی از نظر زمانی به دوره زمانی خاصی مربوط نیست و سعی شده تمام منابعی که در حوزه سواد اطلاعاتی به زبان فارسی نوشته شده است، گردآوری گردد

۹. انجمن کتابداری آمریکا (۱۳۸۵). «استاندارد قابلیت‌های سواد اطلاعاتی برای آموزش عالی»، ترجمه: علی حسین قاسمی، فصلنامه علوم و فناوری اطلاعات، س ۲۱، ش ۴، ص ۹۷-۱۲۰.
۱۰. میرجلیلی، حسین (۱۳۸۵). «سواد اطلاعاتی: نگاهی به تحول مفهوم سواد در عصر اطلاعات»، فصلنامه کتاب، س ۱۷، ش ۱، ص ۱۰۹-۱۲۲.
۱۱. نظری، مریم (۱۳۸۵). «طراحی، آزمون، اجرا و ارزیابی درس سواد اطلاعاتی برای دوره‌های تحصیلات تکمیلی»، فصلنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی، س ۹، ش ۲، تابستان، ص ۵۳-۹۲.
۱۲. ریدر، هانلور بی. (۱۳۸۵). «سواد اطلاعاتی در محیط مرجع: آمادگی برای آینده» (قسمت دوم)، ترجمه: کبری سام‌آرام. ماهنامه اطلاع، ش ۹۲، ص ۱۲-۱۳.
۱۳. آیر، گاینر (۱۳۸۴). «نقش آثار تخیلی در آماده‌سازی جوانان برای جامعه اطلاعاتی»، ترجمه: حسین صیامیان و دیگران، نما: مجله الکترونیکی پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران. قابل دسترس در: http://www.irandoc.ac.ir/data/e_j/vol4/siamian.htm (۱۳ اسفند ۱۳۸۶).
۱۴. کوارانتن، باربارا (۱۳۸۴). «دانشجویان و مهارت‌های پژوهشی»، ترجمه: فرزانه امین‌پور، نما: مجله الکترونیکی پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران س ۴، ش ۱، قابل دسترس در: http://www.irandoc.ac.ir/data/e_j/vol4/aminpour.htm (۱۳ اسفند ۱۳۸۶).
۱۵. نظری، مریم (۱۳۸۴). «مروری بر ساختار و محتوای درگاه اطلاعاتی درس سواد اطلاعاتی برای دوره‌های تحصیلات تکمیلی کشور»، فصلنامه علوم و فناوری اطلاعات، س ۲۱، ش ۲، ص ۷۱-۸۴.
۱۶. نظری، مریم (۱۳۸۴). «چگونه می‌توان با سواد اطلاعاتی شد؟»، فصلنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی، س ۸، ش ۲، ص ۲۷-۵۸.
۱۷. سودبخش، لیلا و ملیحه نیک‌کار (۱۳۸۴). «تأثیر آموزش مهارت‌های سواد اطلاعاتی بر رفتار اطلاع‌یابی دانشجویان»، فصلنامه کتاب، س ۱۶، ش ۳، ص ۵۳-۵۸.
۱۸. سودبخش، لیلا (۱۳۸۴). «تأثیر آموزش مهارت‌های سواد اطلاعاتی بر رفتار اطلاع‌یابی دانشجویان»، فصلنامه کتاب، س ۱۶، ش ۳، ص ۵۳-۵۸.
۱۹. زمانی، عشرت (۱۳۸۴). «یادگیری و یاددهی مهارت‌های فناوری اطلاعات در برنامه درسی»، فصلنامه کتاب، س ۱۶، ش ۱، ص ۱۸۴-۱۷۳.
۲۰. رحیمی، علیرضا و دیگران (۱۳۸۴). «وضعیت سواد اطلاعاتی و عوامل مؤثر بر آن در میان کتابداران و اطلاع‌رسانان کتابخانه‌های دانشگاه علوم پزشکی اصفهان»، دوفصلنامه مدیریت و اطلاعات در بهداشت و درمان، س ۲، ش ۱، ص ۸-۱۴.
۲۱. حسن‌زاده، محمد (۱۳۸۴). «جایگاه سواد اطلاعاتی در مدیریت دانش سازمان‌ها»، مجله الکترونیکی کتابدار، س ۴، ش ۳. قابل دسترس در: <http://www.ketabdar.org/magazine/detailarticle.asp?number=46> {تاریخ دسترسی: ۷ اسفند ۱۳۸۶}.
۲۲. تهوری، زهرا (۱۳۸۴). «آموزش سواد اطلاعاتی، گامی برتر در جهت آموزش استفاده‌کنندگان از کتابخانه‌های دانشگاهی»، مجله الکترونیکی کتابدار، س ۴، ش ۶، قابل دسترس در: <http://www.ketabdar.org/magazine/detailarticle.asp?number=71> {تاریخ دسترسی: ۷ اسفند ۱۳۸۶}.
۲۳. هوب، ج. و دیگران (۱۳۸۴). «تأثیر اینترنت: تغییر نقش کتابدار مرجع به آموزشگر»، ترجمه: رسول زوارقی، نما: مجله پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران، س ۵، ش ۱، قابل دسترس در: http://www.irandoc.ac.ir/data/e_j/vol5/zavaraqi_2_abs.htm (۱۳ اسفند ۱۳۸۶).
۲۴. بیرانوند، علی (۱۳۸۳). «آموزش استفاده از کتابخانه، دانش پیدا کردن دانش‌های دیگر»، پیام کتابخانه، س ۱۴، ش ۱ و ۲، ص ۱۴-۲۱.
۲۵. پریخ، مهری (۱۳۸۳). «سنجش اثربخشی کارگاه‌های آموزشی مهارت‌های سواد اطلاعاتی، مجله مطالعات تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه فردوسی مشهد، س ۵، ش ۲، ص ۷۹-۱۰۳.
۲۶. حداد، زهرا (۱۳۸۳). «شاخص‌های عملکرد سواد اطلاعاتی دانشجویان»، فصلنامه اطلاع‌شناسی، س ۱، ش ۳، ص ۳۹-۵۲.
۲۷. میرجلیلی، حسین (۱۳۸۳). «سواد اطلاعاتی: انقلابی در آموزش»، فصلنامه کاوشنامه، ۴ و ۵، ص ۱۴۹-۱۷۸.
۲۸. ریدر، هانلور بی. (۱۳۸۳). «سواد اطلاعاتی: یک اولویت نوظهور جهانی»، ترجمه: مریم نظری، فصلنامه

- علوم اطلاع‌رسانی، س ۲۰، ش ۱ و ۲، ص ۹۷-۱۱۴
۲۹. ساولاینن، ریجو (۱۳۸۳). «شایستگی شبکه‌ای و جست‌وجوی اطلاعات در اینترنت: از تعاریف تا مدلی شناختی اجتماعی»، ترجمه: حمید کشاورز، فصلنامه علوم اطلاع‌رسانی، س ۱۹، ش ۳ و ۴، ص ۶۹-۶۱
۳۰. سراج، شهناز (۱۳۸۳). «مفهوم سواد اطلاعاتی و باسواد اطلاعاتی در یک نگاه از دیدگاه کتابخانه»، نما: مجله الکترونیکی پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران، س ۳، ش ۳، قابل دسترس در: http://www.irandoc.ac.ir/data/e_j/vol3/information_lit-eracy.htm (۱۳ اسفند ۱۳۸۶)
۳۱. فارمر، لسلی (۱۳۸۳). «سواد اطلاعاتی روشی اصلاحی برای تمام مدارس»، ترجمه: حسن صیامیان و افسانه شهرابی، نما: مجله الکترونیکی پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران، س ۳، ش ۲، قابل دسترس در: http://www.irandoc.ac.ir/data/e_j/vol3/literacy.htm (۱۳ اسفند ۱۳۸۶)
۳۲. لارزنن، مایکل (۱۳۸۳). «یادگیری فعال و آموزش کتابخانه‌ای»، ترجمه: فاطمه حمیدی، فصلنامه کتاب، س ۱۵، ش ۲، ص ۲۲۰-۲۲۸
۳۳. معنوی، فیروزه (۱۳۸۳). «سواد رایانه‌ای: ضرورت یا هیاهو»، فصلنامه اطلاع‌شناسی، س ۱، ش ۳، ص ۷۲-۵۳
۳۴. زمانی، عشرت (۱۳۸۲). «استانداردهای سواد اطلاعاتی»، فصلنامه علوم اطلاع‌رسانی، س ۱۹، ش ۱ و ۲، ص ۳۴-۴۱
۳۵. فرهادی، ربابه (۱۳۸۲). «نقش فناوری اطلاعات در آموزش»، فصلنامه کتاب، س ۱۴، ش ۴، ص ۱۴۱-۱۵۱
۳۶. محمدی، حسین (۱۳۸۲). «راهنماهای پیوسته منابع سواد اطلاعاتی در وب»، مجله الکترونیکی کتابدار، س ۲، ش ۲، قابل دسترس در: <http://www.ketabdar.org/magazine/detailarticle.asp?number=29> {تاریخ دسترسی: ۷ اسفند ۱۳۸۶}
۳۷. رادر، هانلوربی. (۱۳۸۱). «مدیریت نحوه مشارکت در کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی»، ترجمه: شهناز خدیوی و احمد شعبانی، فصلنامه اطلاع‌رسانی، س ۱۸، ش ۱ و ۲، ص ۵۶-۶۱
۳۸. راث، لوری (۱۳۸۰). «کتابخانه‌های دانشگاهی: بهینه‌سازی مهارت‌های اطلاع‌رسانی دانشجویان (آموزش نسل کامپیوتر)»، ترجمه: محمدرضا طالبی نژاد و احمد شعبانی، فصلنامه علوم اطلاع‌رسانی، س ۱۷، ش ۱ و ۲، ص ۶۷-۷۲
۳۹. محمدی، فاطمه (۱۳۸۰). «ویژگی‌های سواد در عصر انفجار دانش»، پیام ارتباطات، ش ۱۷، فروردین و اردیبهشت ماه. ص. ۱۰-۱۲
۴۰. تقوی، مهدی (۱۳۷۸). «سواد اطلاعاتی و سواد کامپیوتری: مفاهیم و تعاریف» (قسمت دوم)، پژوهشنامه اطلاع‌رسانی، س ۲، ش ۱، ص ۷-۶
۴۱. طباطبائی، ناهید (۱۳۷۸). «بررسی مفهوم سواد اطلاعاتی (تحلیل محتوای مقالات نشریات)»، فصلنامه کتاب، س ۱۰، ش ۳، ص ۶۸-۹۳
۴۲. مقدس‌زاده، حسن و مهری پریخ (۱۳۷۸). «سواد اطلاعاتی: پژوهشی پیرامون چگونگی کسب سواد اطلاعاتی»، مجله علمی - پژوهشی دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد، بهار و تابستان، ص ۳۱۷-۳۳۴
۴۳. واسولو، وسرینی (۱۳۷۸). «سواد رایانه‌ای و اطلاعاتی: چالش‌های پیش‌روی اطلاع‌رسانان مدرن در آستانه قرن بیست‌ویکم»، ترجمه: حمیدرضا جمالی مهموئی، فصلنامه پیام کتابخانه، س ۹، ش ۲، ص ۶۲-۶۶
۴۴. تقوی، سیدمهدی (۱۳۷۷). «سواد اطلاعاتی و سواد کامپیوتری: مفاهیم و تعاریف» (۱)، پژوهش‌نامه اطلاع‌رسانی، س ۱، ش ۱۲، ص ۷-۶
۴۵. علی‌اکبرزاده، هیلان (۱۳۷۷). «کتابداران قرن بیست‌ویکم»، فصلنامه کتاب، س ۹، ش ۱، ص ۹۸-۱۰۵
۴۶. نقشینه، نادر (۱۳۷۷). «نیمه تاریخ؛ وجه تیره حرکت به سوی جامعه اطلاعاتی»، فصلنامه علوم اطلاع‌رسانی، س ۱۴، ش ۱ و ۲، ص ۸۶-۹۱
۴۷. خسروی، فریبرز (۱۳۷۵). «سوادآموزی اطلاعاتی در مدارس»، فصلنامه کتاب، س ۷، ش ۱، ص ۲۶-۱۹
۴۸. فاترز، جیل بی. (۱۳۷۴). «سواد کتابخانه‌ای»، ترجمه: فاطمه رهادوست، پژوهش‌های نوین اطلاع‌رسانی (۳): مقالاتی درباره کتابداران و استفاده‌کنندگان، تهران: سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، گروه انتشارات، ص ۳۳-۴۳
۴۹. تاناسکویچ، انیس (۱۳۶۱). «آموزش استفاده‌کننده به‌عنوان بخشی از برنامه‌ریزی و مدیریت خدمات

و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی.

۷. طباطبایی، ناهید (۱۳۷۸). «مفهوم سواد اطلاعاتی (تحلیل محتوای مقالات نشریات)»، استاد راهنما: عباس حری، استاد مشاور: غلامرضا فدائی عراقی، دانشگاه تهران، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی.

مقالات همایش‌ها

۱. اسدی، مریم (۱۳۸۳). «مطالعه تأثیر استفاده از اینترنت بر رفتار اطلاع‌یابی-پژوهشی اعضای هیأت علمی رشته‌های مختلف دانشگاه تهران (با تأکید بر سه شاخه علوم انسانی، علوم پایه و فنی و مهندسی)»، مجموعه مقالات آموزش استفاده‌کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی و موزه‌ها، مشهد: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، ص ۲۷۵-۲۹۸.
۲. اصلانی ملایری، محسن (۱۳۸۳). «ضرورت نهادینه کردن برنامه‌های آموزش ارتقای سواد اطلاعاتی در ایران با نگاهی به دانشگاه علوم پزشکی اصفهان»، مجموعه مقالات آموزش استفاده‌کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی و موزه‌ها، مشهد: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، ص ۴۵۱-۴۵۸.
۳. بردستانی، مرضیه (الف ۱۳۸۳). «رویکرد فراشناختی به سواد اطلاعاتی»، مجموعه مقالات آموزش استفاده‌کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی و موزه‌ها، مشهد: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، ص ۵۵-۷۳.
۴. بردستان، مرضیه (ب ۱۳۸۳). «بررسی سواد اطلاعاتی دانشجویان دانشگاه شهید چمران اهواز»، مجموعه مقالات آموزش استفاده‌کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی و موزه‌ها، مشهد: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، ص ۴۷۹-۴۹۴.
۵. بیگدلی، زاهد (۱۳۸۳). «نگاهی به آموزش استفاده‌کنندگان از کتابخانه: بررسی عوامل بازدارنده این نوع آموزش در ایران»، مجموعه مقالات آموزش استفاده‌کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و

اطلاع‌رسانی»، ترجمه: مهری پریخ، چند مقاله درباره علم اطلاع‌رسانی و کتابداری، تهران: سازمان انرژی اتمی ایران، مرکز اطلاعات هسته‌ای، ص ۸۱.

۵۰. شریف‌مقدم، هادی (بی‌تا). «سواد اطلاعاتی و مسئولیت خطیر آموزش و پرورش»، رشد آموزش علوم اجتماعی، ش ۲۷.

پایان‌نامه‌ها

۱. جولاهی، لاله (۱۳۸۵). «بررسی میزان سواد اطلاعاتی سرپرستاران بیمارستان‌های خصوصی شهر تهران»، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، استاد راهنما: زهرا اباذری، استاد مشاور: موسی مجیدی، دانشگاه آزاد اسلامی، دانشکده علوم انسانی تهران شمال، گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی.
۲. وزیری، اسماعیل (۱۳۸۵). «بررسی وضعیت سواد اطلاعاتی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاه شیراز در سال تحصیلی ۱۳۸۴-۸۵»، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، استاد راهنما: جعفر مهرداد، دانشگاه شیراز، دانشکده ادبیات و علوم انسانی.
۳. قاسمی، علی حسین (۱۳۸۵). «بررسی وضعیت سواد اطلاعاتی دانشجویان تحصیلات تکمیلی و تدوین پیش‌نویس استانداردهای سواد اطلاعاتی برای آنان در انطباق با چهار سند توسعه ملی ایران»، پایان‌نامه دکتری، استاد راهنما: محمدحسین دینانی، استاد مشاور: محمدرضا داورپناه و بختیار شعبانی ورکی، دانشگاه فردوسی مشهد، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی.
۴. مقدس‌زاده، حسن (۱۳۸۵). «بررسی میزان سواد اطلاعاتی اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد واحد مشهد»، استاد راهنما: نجلا حریری، دانشگاه آزاد واحد علوم و تحقیقات، دانشکده ادبیات و علوم انسانی.
۵. طبیب‌نیا، ویدا (۱۳۸۵). «بررسی سواد اطلاعاتی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده اقتصاد دانشگاه علامه طباطبایی»، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، دانشکده ادبیات و علوم انسانی.
۶. بختیاززاده، اصغر (۱۳۸۱). «بررسی سواد اطلاعاتی دانشجویان سال آخر دوره کارشناسی دانشگاه الزهراء»، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، استاد راهنما: حسن کیانی خوزستانی، استاد مشاور: علیرضا هویدا، گروه کتابداری

آموزش استفاده‌کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی و موزه‌ها، مشهد: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، ص ۳۵۵ - ۳۷۴.

۱۰. حسن‌زاده، محمد (۱۳۸۳). «کاربرد مؤلفه‌های سواد اطلاعاتی در مدیریت دانش سازمان‌ها»، مجموعه مقالات آموزش استفاده‌کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی و موزه‌ها، مشهد: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، ص ۱۱۵ - ۱۳۴.

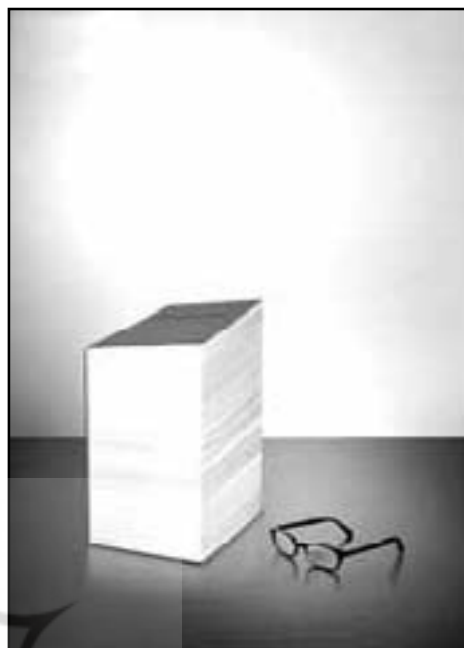
۱۱. دادرس، فرزاد (۱۳۸۳). «فربه‌تر از اطلاعات و دانش»، مجموعه مقالات آموزش استفاده‌کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی و موزه‌ها، مشهد: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، ص ۷۵ - ۹۶.

۱۲. دیانی، محمدحسین (۱۳۸۳). «تضاد بین واسطه‌رهایی کردن و کارگزار اطلاعات شدن»، مجموعه مقالات آموزش استفاده‌کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی و موزه‌ها، مشهد: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، ص ۱۱ - ۲۰.

۱۳. رقابی، فرنوش و شهرزاد شریفی (۱۳۸۳). «طراحی و برنامه‌ریزی آموزش دانشگاهیان جهت ارتقای کیفی دستیابی به اطلاعات در دانشگاه صنعتی شریف»، مجموعه مقالات آموزش استفاده‌کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی و موزه‌ها، مشهد: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، ص ۲۵۷ - ۲۷۴.

۱۴. سالاری، محمود و ابوالفضل حسن‌آبادی (۱۳۸۳). «شناسایی و تحلیل پیش‌نیازهای دستیابی به مهارت سواد اطلاعاتی»، مجموعه مقالات آموزش استفاده‌کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی و موزه‌ها، مشهد: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، ص ۹۷ - ۱۱۴.

۱۵. شریف‌مقدم، هادی (۱۳۸۳). «سواد اطلاعاتی و آموزش‌های باز یا از راه دور»، مجموعه مقالات آموزش استفاده‌کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی و موزه‌ها، مشهد: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، ص ۳۲۷ -

مراکز اطلاع‌رسانی و موزه‌ها، مشهد: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، ص ۳۸۵ - ۴۰۲.

۶. پرتو، بابک (۱۳۸۳). «نظریه‌های یادگیری و آموزش کتابخانه‌ای»، مجموعه مقالات آموزش استفاده‌کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی و موزه‌ها، مشهد: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، ص ۴۳ - ۵۴.

۷. پریخ، مهری و زهره عباسی (۱۳۸۳). «آموزش سواد اطلاعاتی: روش‌ها و راهبردها»، مجموعه مقالات آموزش استفاده‌کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی و موزه‌ها، مشهد: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، ص ۱۹۷ - ۲۱۹.

۸. تابنده، فاطمه (۱۳۸۳). «ارزیابی عوامل مؤثر در بهبود کیفی سواد اطلاعاتی: کاربرد سیستم مدیریت فراگیر»، مجموعه مقالات آموزش استفاده‌کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی و موزه‌ها، مشهد: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، ص ۱۹۶ - ۱۷۹.

۹. حافظی، ابراهیم و زهرا بختیاری (۱۳۸۳). «نقش سواد اطلاعاتی مراجعان در بهره‌گیری از منابع کتابخانه‌ای کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی»، مجموعه مقالات

- ۳۳۴
۱۶. صمیعی، میترا (۱۳۸۳). «امکان‌سنجی ایجاد آموزش مجازی سواد اطلاعاتی در اینترنت»، **مجموعه مقالات آموزش استفاده‌کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی و موزه‌ها**، مشهد: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، ص ۴۵۹ - ۴۷۸.
۱۷. صیامیان، حسن و افسانه شهرابی (۱۳۸۳). «ویژگی‌های باسواد اطلاعاتی در قرن بیست‌ویکم»، **مجموعه مقالات آموزش استفاده‌کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی و موزه‌ها**، مشهد: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، ص ۴۲۹ - ۴۵۰.
۱۸. عصاره، فریده (۱۳۸۳). «سواد اطلاعاتی یا ایجاد مهارت‌های لازم در دانشجویان برای دستیابی و استفاده از اطلاعات»، **مجموعه مقالات آموزش استفاده‌کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی و موزه‌ها**، مشهد: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، ص ۲۱۵ - ۲۲۵.
۱۹. فتاحی، رحمت‌الله (۱۳۸۳). «سواد اطلاعاتی و بهسازی رفتار اطلاع‌یابی پژوهشگران: ضرورت ادغام سواد اطلاعاتی در فرآیند پژوهش و تولید دانش»، **مجموعه مقالات آموزش استفاده‌کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی و موزه‌ها**، مشهد: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، ص ۱۳۵ - ۱۵۳.
۲۰. فرج‌پهلوی، عبدالحسین و حسین مرادی مقدم (۱۳۸۳). «بررسی نظرهای اعضای هیأت علمی دانشگاه شهید چمران اهواز نسبت به برنامه‌های آموزشی موردنیاز آنها درباره جست‌وجوی اطلاعات به‌عنوان یکی از ابعاد سواد اطلاعاتی و ارائه راهکارهایی جهت نحوه برگزاری این دوره‌ها»، **مجموعه مقالات آموزش استفاده‌کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی و موزه‌ها**، مشهد: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، ص ۲۲۳ - ۲۴۶.
۲۱. قاسمی، علی‌حسین (۱۳۸۳). «ضرورت و چگونگی آموزش سواد اطلاعاتی در توسعه و تقویت آموزش عالی»، **مجموعه مقالات آموزش استفاده‌کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی و موزه‌ها**، مشهد: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، ص ۴۱۷ - ۴۲۸.
۲۲. کوکبی، مرتضی (۱۳۸۳). «طرحی پیشنهادی برای درس آشنایی با کتابخانه و اصول کتابداری»، **مجموعه مقالات آموزش استفاده‌کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی و موزه‌ها**، مشهد: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، ص ۱۵۳ - ۱۷۸.
۲۳. کیانی، حسن (۱۳۸۳). «شناخت عوامل بازدارنده در کسب سواد اطلاعاتی در جامعه با دیدگاهی ویژه در بین دانشجویان، متخصصان و محققان»، **مجموعه مقالات آموزش استفاده‌کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی و موزه‌ها**، مشهد: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، ص ۳۷۵ - ۳۸۴.
۲۴. مؤمنی، عصمت (۱۳۸۳). «موانع، ملاحظات و راهکارهای اجرایی آموزش استفاده‌کنندگان: تجربیاتی از یک طرح اجرایی»، **مجموعه مقالات آموزش استفاده‌کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی و موزه‌ها**، مشهد: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، ص ۴۱۷ - ۴۲۸.
۲۵. محمدی، مهدی و سیف‌الله فضل‌اللهی (۱۳۸۳).

- «بررسی میزان آشنایی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم با منابع مرجع کتابخانه و ضرورت ارائه آموزش از دیدگاه آنها»، مجموعه مقالات آموزش استفاده‌کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی و موزه‌ها، مشهد: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، ص ۲۹۹-۳۲۶.
۲۶. مدیرامانی، پروانه (۱۳۸۳). «گامی به سوی سوادآموزی اطلاعاتی: ارزیابی یک تجربه آموزشی»، مجموعه مقالات آموزش استفاده‌کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی و موزه‌ها، مشهد: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، ص ۲۴۷-۲۵۶.
۲۷. منصوریان، یزدان و محمد نعیم‌آبادی (۱۳۸۳). «نقش وبسایت کتابخانه‌ها در ارتقای سواد اطلاعاتی»، مجموعه مقالات آموزش استفاده‌کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی و موزه‌ها، مشهد: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، ص ۴۰۳ - ۴۱۶.
۲۸. موسوی چلک، افشین (۱۳۸۳). «لزوم آموزش ارزیابی کیفیت منابع اینترنتی به کتابداران و استفاده‌کنندگان به‌منزله بخشی از برنامه ارتقای سواد اطلاعاتی»، مجموعه مقالات آموزش استفاده‌کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی و موزه‌ها، مشهد: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، ص ۴۹۵ - ۵۰۸.
۲۹. نوروزی چاکلی، عبدالرضا (۱۳۸۳). «سیاست‌های سواد اطلاعاتی در جوامع اطلاعاتی»، مجموعه مقالات آموزش استفاده‌کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی و موزه‌ها، مشهد: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، ص ۲۱ - ۴۲.
۳۰. ساکاناند، چپوتیما (۱۳۸۳). «تعلیم سواد اطلاعاتی به دانشجویان راه دور»، ترجمه: عبدالحسین فرج‌پهلوی، گزیده مقالات ایفلا ۲۰۰۲، به کوشش: عباس حری و تاج‌الملوک ارجمند، تهران: کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ص ۸۰-۹۰.
۳۱. هنری، جیمز و دیگران (۱۳۸۳). «نقش مدیر در مدرسه‌ای با محیط سواد اطلاعاتی: یافته‌های یک طرح پژوهشی بین‌المللی»، ترجمه: علی مزینانی، گزیده مقالات ایفلا ۲۰۰۲، به کوشش: عباس حری و تاج‌الملوک ارجمند، تهران: کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ص ۱۳۱ - ۱۴۹.
۳۲. پورت، مارک (۱۳۸۰). «مطالعه‌ای در باب سواد و مهارت‌های اطلاعاتی دانشجویان دوره کارشناسی: گنجاندن آموزش سواد و مهارت‌های اطلاعاتی در برنامه درسی دوره کارشناسی»، ترجمه: ناهید طباطبایی، گزیده مقالات ایفلا ۲۰۰۲، به کوشش: عباس حری و تاج‌الملوک ارجمند، تهران: کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ص ۱۴۹ - ۱۶۷.
۳۳. گالر، آ. ام. و دیگران (۱۳۷۸). «سواد اطلاعاتی: الگویی برای استفاده از کتابخانه‌های آموزشگاهی»، ترجمه: مهدی داوودی، گزیده مقالات ایفلا ۱۹۹۷، به کوشش: عباس حری و تاج‌الملوک ارجمند، تهران: کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ص ۱۴۸ - ۱۵۴.
۳۴. جین هو، شین (۱۳۷۶). «سوادآموزی شبکه‌ای: وظایف جدید کتابداران پیرامون آموزش استفاده‌کنندگان»، ترجمه: بابک پرتو، گزیده مقالات ایفلا ۱۹۹۶، به کوشش: عباس حری و تاج‌الملوک ارجمند، تهران: کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ص ۱۱۱ - ۱۱۹.
۳۵. سیتونن، لینا (۱۳۷۶). «سواد اطلاعاتی: شکاف میان مفهوم‌ها و کاربردها»، ترجمه: مهرداد وزیریور کشمیری، گزیده مقالات ایفلا ۱۹۹۶، به کوشش: عباس حری و تاج‌الملوک ارجمند، تهران: کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ص ۳۶۳ - ۳۷۴.
۳۶. فورد، ب. ج. (۱۳۷۴). «سواد اطلاعاتی به‌عنوان یک مانع»، ترجمه: ثریا قزل‌ایاق، گزیده مقالات ایفلا ۱۹۹۴، به کوشش: عباس حری و تاج‌الملوک ارجمند، تهران: کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ص ۲۲۴ - ۲۳۴.
۳۷. هنری، جیمز و لین‌های (۱۳۷۴). «فراسوی الگوی کتاب‌شناختی آموزش استفاده‌کنندگان در عصر اطلاعات»، ترجمه: فائزه خاجویی، گزیده مقالات ایفلا ۱۹۹۴، به کوشش: عباس حری و تاج‌الملوک ارجمند، تهران: کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ص ۱۱۷ - ۱۳۱.

پی‌نوشت‌ها:

1. Saberi1707@gmail.com
2. abdulmajid1981@gmail.com